

2. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
3. Коханова О. Партнерство як фактор соціалізації особистості URL:https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2004/1/O_Kokhanova_PPTP_2_IPSP
4. Нова українська школа / Концептуальні засади реформування середньої школи. Кол-в авторів: Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Кобернік І., Ковтунець В. та ін. К., 2016. 33 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. K: Litera LTD, 2018. 160 с.

Джурило А. П.

кандидат педагогічних наук, доцент,
старший дослідник, старший науковий
співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
dzhurylo.ap@gmail.com

СПІВПРАЦЯ МІЖ ШКОЛАМИ ТА ПІДПРИЄМСТВАМИ ДЛЯ СПРИЯННЯ ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ: ДОСВІД ЄС

Інтеграційні процеси в освіті не обмежуються міжпредметними зв'язками, організацією змісту навчання, синтезом навчальних дисциплін для забезпечення цілісності знань і вмінь. Інтеграція як рух системи до великої органічної цілісності стирає межі між підсистемами, формуючи єдине освітнє ціле. Рання розв'язок та виховання дітей інтегрується в дошкільну освіту, що сама стає частиною шкільної, у той час як програми професійної підготовки реалізуються на рівні старших класів.

Модель професійної освіти та підготовки у багатьох країнах ЄС є схожою, а саме такою, що охоплює два роки старшої середньої школи та 1-2 роки учнівства. Під поняттям «учнівство» розуміють форму освіти та навчання, яка дозволяє учневі набути компетентностей, необхідних для роботи за професією, шляхом структурованого та оплачуваного або іншим чином фінансово оплачуваного навчання без відриву від виробництва, що веде до визнаної кваліфікації.

Так, у Норвегії навчання організовано за десятьма широкими навчальними програмами, наприклад, «Будівництво та будівельна справа», «Ресторанна справа і харчова промисловість», «Охорона здоров'я, розвиток дитинства та молоді» тощо. Перший рік навчання за такими програмами є спільним для низки різних, але пов'язаних професій, тоді як другий рік є більш спеціалізованим і зосереджується лише на кількох або лише на одній професії. Подальша спеціалізація та кваліфікація для конкретної професії відбувається протягом періоду учнівства.

Зміст шкільної частини професійної освіти поділяється на академічні предмети (загальні) предмети, такі як мова, математика та суспільствознавство, та професійно-технічні предмети (програмні предмети), які включають предмети, пов'язані з професіями в програмі. Один із професійних предметів називається «Поглиблене професійне навчання» і має на меті дати учням реалістичний досвід виконання завдань і змісту однієї чи кількох професій, за якими вони хотіли б отримати кваліфікацію, переважно через співпрацю з підприємствами та стажування.

До реформи освіти 2020 р. існувало дев'ять програм професійної підготовки на рівні старшої школи. Нова реформа сприяння знанням реорганізувала програми до десяти, які зараз пропонують розширену спеціалізацію на другому році навчання. Реформа 2020 р. позиціонується як продовження та вдосконалення першої реформи просування знань 2006 р. Було визнано важливим зберегти структуру 2+2 із досить широкими програмами професійного навчання, а також покращити можливості учнів спеціалізуватися за обраною професією в шкільній частині навчання, а співпрацю між школою та робочим місцем було

визнано критично важливою для того, щоб зробити навчальні програми більш професійно відповідними та спеціалізованими.

Міжнародні дослідження доводять, що слабка співпраця між школою та підприємствами, що забезпечують робочі місця на період учнівства є проблемою в різних моделях професійної освіти та підготовки, що також пов'язано з відсутністю узгодженості між навчальними програмами та змістом професій. Так, у Німеччині, попри високий розвиток дуальної освіти, співпраця між школою та робочим місцем не є зразковою, та функціонує як паралельна система з незначним або відсутнім контактом між навчальними майданчиками, а не як система, що складається з двох взаємодіючих частин.

Дослідники цього питання сходяться на думці, що школи та представники роботодавців використовують різні підходи до підготовки учнів. У той час підприємства роблять акцент на обмежених інструментальних навичках, школи зосереджуються на дисциплінарних теоретичних знаннях. Що призводить до того, що учні отримують суто інструментальні навички зі слабким теоретичним підґрунтям, оскільки теорія не сприймається підприємствами як актуальна. Про те, для забезпечення розвитку професійної компетентності студентів необхідне насичене, інтегроване навчання у школі та на робочому місці.

В ЄС реалізуються чимало досліджень щодо ефективності систем співпраці між школами та роботодавцями. Деякі з них базуються на таких концепціях, як інноваційна освіта, дизайнерська освіта та гібридне навчання, та стосуються розробки освітнього контенту та моделей, які перетинають межу між навчанням у школі та навчанням на робочому місці.

Акцент робиться на принципі, що зміст навчальної програми має бути тісно пов'язаний із робочими завданнями, а також на міждисциплінарній організації змісту навколо автентичних професійних завдань. Школи, які систематично виконують завдання для бізнесу, можуть бути одним із способів співпраці.

Ключем до цілісної професійної освіти та підготовки є спільне розуміння між шкільними вчителями, інструкторами на робочому місці та учнями соціальної та професійної мети та основних завдань професії. Таке розуміння надає сенсу змісту освіти та зміцнює можливості учнів ідентифікувати себе з покликанням. Регулярні спільні обговорення основних професійних завдань що супроводжуються систематичним зв'язуванням теорії та завдань, як у школі, так і на підприємстві, а також критеріїв оцінювання з ключовими професійними завданнями. Співпраця між школами та підприємствами, заснована на цих принципах, є вирішальною для актуальності та якості програм професійної освіти на базі старших класів загальноосвітніх шкіл.

Дзудзило В. М.

виконувач обов'язків директора КУТОР «Центр аналітично-методичного та матеріально-технічного забезпечення розвитку освітніх закладів області»

Воляннюк С. Б.

кандидат історичних наук, методист відділу аналітики та інформаційного-методичного забезпечення КУТОР «Центр аналітично-методичного та матеріально-технічного забезпечення розвитку освітніх закладів області»

centre.osvita@ukr.net

УЧИТЕЛЬ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ: НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ЧИННИК

В умовах війни, яка в Україні триває вже майже одинадцять років через загарбницьку політику російської федерації, освітянська спільнота зіткнулася з новими і напруженими викликами у своїй професійній діяльності, що потребують вмілого реагування та використання нових підходів до навчання, швидких та ефективних рішень, інноваційних форм організації освітнього процесу, які були б адаптовані до сучасної суспільно-політичної